

עין משפט‏
גור מצוה

סב א ב מיי פייג מהל
שכנים הלכה א סג
עשין פב טור ווע' עי'מ
סי קעה סעיף יח וסעיף
נד:

סב ג מיי ש פייג הלכה
ו סמג שם טו"ע שם
סעיף לו:

סב ד מיי שם טו"ע

שם סעיף לו:

סו ה מיי שם טו"ע שם

סעיף לח:

סו ו מיי שם טו"ע שם

סעיף לט:

סב ז מיי שם הלכה ז

טו"ע שם סעיף מ:

סב ח מיי שם הלכה ט

טו"ע שם סעיף מ:

ע ט מיי שם טו"ע שם

סעיף מב:

עא י מיי שם טו"ע שם

סעיף מג:

עב כ מיי פייג מהל

אשוח הלכה טז

ופיי"ח הלכה כ ופיי"ח מהל

מלה הלכה יא סמג עשין

מת וד טו"ע דר"ע סי'

ע סעיף ה וסי' ג סעיף

כה וסי' קד סעיף ג וסי'

קיד סעיף ו וטו"ע ח"מ

סי קט סעיף ג:

עג י מיי פייג מהל

שכנים הלכה יג יד

סמג עשין פב טו"ע ח"מ

סי קעה סעיף מח:

עד מ מיי שם הלכה ה

טו"ע שם סעי' יב

מת:

עה ג ס מיי שם פיי"ד

הלכה ה סמג שם

טו"ע שם סעי' ג:

עו ע פ מיי שם הלכה א

טו"ע שם סעי' כג:

עז צ ק מיי שם טו"ע

שם סעי' כה:

עה ר ש מיי שם פיי"ג

הלכה טז סמג שם

טו"ע שם סעי' נא:

עב ת מיי שם פיי"ד

הלכה א סמג שם

טו"ע שם סעי' כ:

פ א מיי שם פיי"ח הלכה

ח טו"ע שם סעי' מ:

פא ב ג מיי שם פיי"ג

הלכה ה סמג שם

טו"ע שם סעי' יא:

קח: המקבל שדה מחבירו

מזבנינן בלא אברותא. אין לפרש כל הני מיילי לזורך יתומים דא"כ הוה משמע דלשאר זורכי יתומים אין מוכרין

בלא אכרזתא כי הנהו דחשיב פ' הנוקין (גיטין דף נב. וס) מוכרים שדותיהן לקנות להן מגלה וזיצית ושופר כו' וא"כ צפרק שוס

היתומים (ערכין דף כב. וס) דפרריך

לרב ו' אשי דאמר אין מוקפין כו' מדתנן שוס היתומים שלשים יוס ומכריזין צבוקר ובערבד לוקמה צמילי דיתמי שצרימי הכרזה אלא ודאי לכל מיילי דיתמי אין צריכין הכרזה ובשמעתין מיירי צכרגא ומוזוי וקצורה דאשה וצנות ואם תאמר לקצורה פשיטא דמזבנינן בלא אכרזתא דלטו יהיה מת מוטל צאשפה כל ימי הכרזה וי"ל דאם לוו לזורך קצורה קאמר דמזבנינן בלא אכרזתא (י' כד' לפדות אי נמי דה"א שממשכנין מחפזי יתומים עד שמכריזין קמ"ל: **ט משמתנינן** ליה עד דמקבל ב'ו'. דוקא ששראל רואה

ליקח צדמים שנתן העכו"ם: **שכיני** העיר כו'. הא מילתא צדין הקדמה קמיירי כשעניהם מצריים ושכן עיר מלרן מצד העיר שיש לו שדה אחורי צימו הסמוכה לוו ושכן שדה שיש לו שדה רחוקה מן העיר הסמוכה לוו: **ארעא** דחד ובתי דחד. שהצית צנוי על גבי קרקע מרי

דארעא מעכב שלא ימכור הלה עצוי ואצניו כי אם לו אצל צבית אצל צית או קרקע שאינו עומד לזריעה הסמוכה לוו ושכן שדה שיש לו שדה לא שייך דינא דצר מנרא דלא שייך ההם טעמא דקאמר בצמוך להכניס תלם אחד ודוקא צשדה של זריעה שייך הישר והטוב שיכול לחורשם צבת אחת וכן פ"ת צמשוצה אחת המתחלת חורנו על כל צידי צדדים ולא מנאלו דין מנרנות צצמים: אלא

ארעא דחד ובתי דחד ימרי ארעא מעכב אמרי דחד ודיקלי דחד ש"מרי דארעא מצי מעכב אמרי דיקלי מרי דיקלי לא מצי מעכב אמרי דארעא ארעא לבתי וארעא לזרעא הישוב עדיף ולית בה משום דינא דבר מצרא אפסיק משוניתא או ריבבא דדיקלא א"חזינא אם יכול להכניס בה אפילו תלם אחד אית בה משום דינא דבר מצרא ואי לא לית בה משום דינא דבר מצרא י"הני ד' בני מצרני דקדים חד מינייהו ובין זבנייה זבניי יואי כולאו אתו בהרי הדדי פלגו לה' בקרנויל: מתני'

לו קרקעות למכור ומה שצאה לידה ראשון אין לנו לומר ועשית הישר והטוב להרחיקו מעליו. וכן יתמי. ושופת שמכר לו לחצירו חלקו צשדה שהן שותפין זה ו' אין לנו לסלקו משום דינא דצר מנרא ולומר אין אתה צא צחלק חצירך אלא כאחד המצרנין ויקחנה עמך אלא כיון דלא תצדר חלקו ו' והרי הוא כשכן צכולה: **שניני העיר ושניני השדה שניני העיר קודמין**. נראה צעניי דלאו צדינא דצר מנרא איירי אלא להשיא ענה דרך ישר וטוב למוכר שאם יש לו שדה למכור וצאו עליה ו' ללוקח שכנים הדרים אללו צדירה ושכן שיש לו צשדה ששדותיהן סמוכות זו לוו חו שיש לו למכור אינה סמוכה למצרן שכיני העיר קודמין. ואני לא דקדקתי זה מפי רבינו כל צרכי ועד הנה פירשתי צצמצרן דיליה קאמר. והשתא לא נראה לי דאם כן הוה ליה למיתניניהו צצדי הנך דלעיל ולמימר הכי לאשה וליתמי ולשותפי ולשכיני העיר ולת"ח לית בה משום דינא דצר מנרא מאי שנא דשני צלישנא דכולי שמעתא למינקט לישנא דקודמין ותו דקאמר שכן ותלמיד חכם ת"ח קודם אי האי שכן מצרן הוא אמאי ת"ח קודם תלמיד חכם לאו צר ועשית הישר והטוב הוא דהאי ועשית חלוקה שדיוה רצנן כדאמרנין לעיל גבי זצין לעכו"ם עכו"ם לאו צר ועשית כו' ותו קרוב ותלמיד חכם מאי דינא דצר מנרא איכא וא"ת כשעניהן מצרנין אטו משום דת"ח הוא משלח גלימא דאינשי: **וזוי עצי וזוי סקולי**. מצרן צצא לעורר על המקח מציא מעות שמסקלן טוב יותר על של לוקח אצל של לוקח טבין וחריפין צצמטבע היוצאה יותר משל מצרן ואי נמי איפכא: **לית צה משום דינא דצר מנרא**. דאמר ליה המוכר צצאה ניחא: **הני ציירי והני שרו**. לוקח ומצרן ששלחו מעותיהן של מצרן צצרוין ותמומין וזה ירא להמירן שלא יאמר יותר היו ושל לוקח מותרין: **לית צה משום דינא דצר מנרא**. דפסידא דמוכר הוא דאמר לווי צצריכנא: **אמר ליה חזיונ ואיערב וכו'**. מילתא צצפיי נפשיה היא. מצרן שאמר חזיונ ואיערב וכו': **דאמיד הוא**. שאנו חוזמין אותו דלפטר לו לקיים דבריו: **וצפי דחד**. צנין שעליה: **מרי ארעא מעכב אמרי צפי**. שלא למכור הצנין לאחר דהואיל והוא צא למוכרם חו צריך לה טוב שיהיה צנינו צקרקע שלו ואיכא הישר והטוב: **מרי צפי לא מעכב אמרי ארעא**. שהוא אינו חסוד שכן לכשיגיעו שני עומד להסתלק מיניה: **ודיקלי דחד**. שמכר לו דקלין צצדהו להניחן שם עד זמן פלוני או עד שיצשו: **ארעא לזרעה**. המצרן חפץ צה לזריעה והלוקח צריך צה לצנין צצית: **ישוב צצפי עדיף**. ו' לצית דין ולא תקנו כאן עשות ישר וטוב שוו טובה מזו: **אפסיק משוניתא**. שן סלע מפסיק צין שדה זו לשדה של מצרן: **או ריבנא דדיקלא**. הדקלים הכפופין וסמוכין זו לצד זו ומסוגרין כאותן שקורין פלשייר"י צצלע"ז: **אם יכול להכניס המצרן סלס אחד**. משהדו לתוך שדה זו אית צה וכו': **סלס**. שורות המענה: **ואי אייתי צצדדי**. שמערער כל אחד על מצרנותו: **פלגי לה צצקרוניל**. צצריצע אלכסונות שיהא כל אחד נוטל צה על פני כולה סמוך לו כזה. ולשון קרוניל זיל צה לקרנות:

קח: המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

ואי לא איערומי קא מערים. אם צצאתי ליקח אללס יסלקוני אקנה אני בית סאה צצאמצע ואהיה אני מצרן לכל רוח ואקנה אני אחרי כן לכל צד ולא יוכלו לסלקני מן המחלה ו'ומן הנותר לכל רוח הלכך מהשתא מסלקינן ליה: **ואי צצב ליה אחריוס כו'**. דודאי מכר הוא שאין כותצין אחריות על המתנה:

מכר כל נכסיו לאחד. צכל מקום שהן זו צצמורח חו צצמערצ וילאו מצרני אחת מהן וערערו: **לית צבו משום דינא דצר מנרא**. שלא תקנו חכמים ללוקח להסתלק לעשות הישר והטוב לצעל המצר שהוא רעה למוכר שזה לא יקנה השאר שימשוך את ידו צצציל זו וצצמקום פסידא דמוכר לא תקון דינא דצר מנרא צדאמר לקמן הני ציירי והני שרו לית צה משום דינא דצר מנרא: **אריא אצרחי נך**. ואין נך ישר וטוב מזה: **עכו"ם לאו צר ועשים וכו'**. ואין לנו לומר על דינא דצר מנרא ועשית הישר והטוב אלא ללוקח שהמוכר אומר לו מה עשיתי נך אם ארצה לא אמכרנה נך ותהא צצדי אצל ללוקח נאמר משוך ידך ויקחנה זה: **שמוסי ודאי משמטינא ליה**. למוכר לקצולי עליה כל חונסא דלית ליה מחמת העכו"ם: **משננסא**. אם מכרה למי שממושכנת לו: **לית צה משום דינא דצר מנרא**. שזה שכן מצרן מכולן שכולה שכונה צידו: **למכור צרחוק ולגאול צקרו**. אם המוכר הזה מוכירה מפני שהיא רחוקה ממנו ורואה לקנות אחרת צקרו: **אין צה משום דינא דצר מנרא**. לפי שאין לנו להפסיד מוכר משום טוב וישר דמצרן דכשם שעלינו לעשות טוב לזה כך עלינו לעשות טוב לזה ואם צצאנו לעשות איחור צצדצר שמא צין כך וצין כך ממכר זו שהיה רואה זה לקנות: **וכן לצרגא**. לפרוע כסף גולגלתא למלך: **וללמוזנין**. למזון אלמנה והצנות שצ"ד מוכרין צצנכסי יתומין וכן לקצור את המת: **בלא אכרזתא**. וכיון דמשום רווחא דיתמי לא משהינן למילתא פן יכעוס שוטר המלך וכן חסרון מונוות ולציון המת כל שכן דמשום צר מנרא לא משהינן מילתא לאודועי: **לאשה לינמי ולשופסי**. מכר לאשה לא מסלקינן ו' ליה דלאו אורח ארעא לאהדורי ולצקש מי שיש

לו קרקעות למכור ומה שצאה לידה ראשון אין לנו לומר ועשית הישר והטוב להרחיקו מעליו. וכן יתמי. ושופת שמכר לו לחצירו חלקו צשדה שהן שותפין זה ו' אין לנו לסלקו משום דינא דצר מנרא ולומר אין אתה צא צחלק חצירך אלא כאחד המצרנין ויקחנה עמך אלא כיון דלא תצדר חלקו ו' והרי הוא כשכן צכולה: **שניני העיר ושניני השדה שניני העיר קודמין**. נראה צעניי דלאו צדינא דצר מנרא איירי אלא להשיא ענה דרך ישר וטוב למוכר שאם יש לו שדה למכור וצאו עליה ו' ללוקח שכנים הדרים אללו צדירה ושכן שיש לו צשדה ששדותיהן סמוכות זו לוו חו שיש לו למכור אינה סמוכה למצרן שכיני העיר קודמין. ואני לא דקדקתי זה מפי רבינו כל צרכי ועד הנה פירשתי צצמצרן דיליה קאמר. והשתא לא נראה לי דאם כן הוה ליה למיתניניהו צצדי הנך דלעיל ולמימר הכי לאשה וליתמי ולשותפי ולשכיני העיר ולת"ח לית בה משום דינא דצר מנרא מאי שנא דשני צלישנא דכולי שמעתא למינקט לישנא דקודמין ותו דקאמר שכן ותלמיד חכם ת"ח קודם אי האי שכן מצרן הוא אמאי ת"ח קודם תלמיד חכם לאו צר ועשית הישר והטוב הוא דהאי ועשית חלוקה שדיוה רצנן כדאמרנין לעיל גבי זצין לעכו"ם עכו"ם לאו צר ועשית כו' ותו קרוב ותלמיד חכם מאי דינא דצר מנרא איכא וא"ת כשעניהן מצרנין אטו משום דת"ח הוא משלח גלימא דאינשי: **וזוי עצי וזוי סקולי**. מצרן צצא לעורר על המקח מציא מעות שמסקלן טוב יותר על של לוקח אצל של לוקח טבין וחריפין צצמטבע היוצאה יותר משל מצרן ואי נמי איפכא: **לית צה משום דינא דצר מנרא**. דאמר ליה המוכר צצאה ניחא: **הני ציירי והני שרו**. לוקח ומצרן ששלחו מעותיהן של מצרן צצרוין ותמומין וזה ירא להמירן שלא יאמר יותר היו ושל לוקח מותרין: **לית צה משום דינא דצר מנרא**. דפסידא דמוכר הוא דאמר לווי צצריכנא: **אמר ליה חזיונ ואיערב וכו'**. מילתא צצפיי נפשיה היא. מצרן שאמר חזיונ ואיערב וכו': **דאמיד הוא**. שאנו חוזמין אותו דלפטר לו לקיים דבריו: **וצפי דחד**. צנין שעליה: **מרי ארעא מעכב אמרי צפי**. שלא למכור הצנין לאחר דהואיל והוא צא למוכרם חו צריך לה טוב שיהיה צנינו צקרקע שלו ואיכא הישר והטוב: **מרי צפי לא מעכב אמרי ארעא**. שהוא אינו חסוד שכן לכשיגיעו שני עומד להסתלק מיניה: **ודיקלי דחד**. שמכר לו דקלין צצדהו להניחן שם עד זמן פלוני או עד שיצשו: **ארעא לזרעה**. המצרן חפץ צה לזריעה והלוקח צריך צה לצנין צצית: **ישוב צצפי עדיף**. ו' לצית דין ולא תקנו כאן עשות ישר וטוב שוו טובה מזו: **אפסיק משוניתא**. שן סלע מפסיק צין שדה זו לשדה של מצרן: **או ריבנא דדיקלא**. הדקלים הכפופין וסמוכין זו לצד זו ומסוגרין כאותן שקורין פלשייר"י צצלע"ז: **אם יכול להכניס המצרן סלס אחד**. משהדו לתוך שדה זו אית צה וכו': **סלס**. שורות המענה: **ואי אייתי צצדדי**. שמערער כל אחד על מצרנותו: **פלגי לה צצקרוניל**. צצריצע אלכסונות שיהא כל אחד נוטל צה על פני כולה סמוך לו כזה. ולשון קרוניל זיל צה לקרנות:

מתני'

מסורת הש"ס

א) צ"ק קיד, ב) לעיל סח, ג) גיטין נב: כחובות סו, ק: ד) כחובות פה: ס) צ"צ יג, ו) מן הטוב, ז) צ"ל רש"י, ח) צ"ל אסף, ט) מדי לפיוע, כ) צ"ל רש"י, ל) לעיל,

תורה אור השלם

1 רשך ורע אביך אל תעוב ובית אָחִיך אל תבוא ביום אִידך טוב שָׁבוּן קָרֹוב מֵאָח רִחוּק: משלי כו י

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה לאשה וכו' לא מסלקינן לה דלאו וכו' להרחיקה:
ב) בא"ד אין לנו לסלק. ייב פי' צצציל המצרין ע"י צאשכ"י:
ג) בא"ד חלקו הרי צ"ל ואות ו' נמחק:
ד) ד"ה צמיני וכו' וצאו עליה ללקוחו שמיני:
ה) ד"ה ישוב וכו' ב"ד לא צ"ל ואות ז' ואות י' נמחק:

לעזי רש"י

פלישייר"י [פלישייר"ר]. לכופף ענפים של עץ לעשות גדר.

מוסף רש"י

מאי משכנתא דשכונה גביה. אין שכן קרוב ממנו, ואם צא הלוה למכרה אין צצצצל מצריה שכן טוב לקטמה סה (לעיל סח). לצרגא. לפרוע למלך כסף גולגלת היתומים (כתובות ק: ושם יב). ולמוזני. מזון האשה והצנות והיתומים (שם), ולקבורה. לקבורת המת או היתומים (שם), מזבנינן. נכסי דיתמי בלא אברותא. שאין שהות ומתוך לדצר (שם) שאין פגאי להמתין משך ימי הכרזה (שם ק: וגיטין כב:).

